

Dawn Gifford, una vida dedicada a la pau de Washington a l'Empordà: "Les grans històries poden ser a qualsevol lloc"

La cineasta nord-americana establerta a Llançà, exassessora al Congrés dels Estats Units i cofundadora de PeaceJam, repassa una trajectòria que l'ha portat de la política internacional al cinema documental

Abans de ser economista, assessora política o cineasta, vostè era ballarina. Com passa de treballar a Washington a treballar a Llançà? Primer vaig ser ballarina. La dansa va ser la meva primera passió i continua formant part de qui soc. Potser per això he connectat tant amb el projecte DANCE: Generations, un documental que uneix dansa i memòria històrica. Entenc què significa estimar la dansa i continuar ballant tota la vida. Jo soc economista de formació. Vaig tenir la oportunitat de treballar a Washington DC per treballar amb un senador del meu estat. Havia de ser una experiència de tres mesos, però va acabar convertint-se en tretze anys. Quina responsabilitat hi va assumir? Vaig treballar al Congrés dels Estats Units a un nivell molt alt. Em van donar cada vegada més responsabilitats i vaig acabar dirigint la oficina. M'encantava la meva feina i vaig aprendre molt durant aquells anys. Durant aquella etapa vaig tenir la oportunitat de conèixer el Dalai Lama. Vaig descobrir una manera diferent d'entendre el lideratge. Va ser una experiència molt profunda i em va fer replantejar moltes coses. Què va trobar en el Dalai Lama que no havia vist a la política? Una altra manera d'exercir la influència. Un lideratge basat en la compassió, en el servei als altres i en la capacitat d'inspirar. Aquella experiència em va portar a implicar-me en projectes vinculats al Tibet i a la construcció de la pau. Aleshores quan neix PeaceJam? Sí. La idea va ser del meu marit, Ivan Suvanjiëff. Volíem donar als joves la oportunitat de treballar amb Premis Nobel de la Pau i aprendre a construir la pau a les seves comunitats, als seus països i al seu entorn. Quan li van proposar la idea que els guanyadors del Premi Nobel de la Pau fossin mentors dels joves per canviar el món, va pensar que era una iniciativa meravellosa. El Dalai Lama es va convertir en el primer guanyador del Premi Nobel de la Pau a dir que s'afegia al projecte, instant altres premis Nobel de la Pau a fer el mateix. La idea és molt simple: cada persona pot fer alguna cosa, i junts podem fer molt. Sí, precisament hem celebrat el trentè aniversari. És un projecte que ha arribat a més de quaranta països i a centenars de milers de joves. Estic molt orgullosa del que s'ha aconseguit. Fa anys que ni jo soc la directora ni el meu marit és el president. Però la fundació continua. Sempre hi haurà reptes al món i sempre hi haurà la necessitat d'educar per a la pau. Crec que PeaceJam continuarà existint durant cent o dos-cents anys més. Sempre tindrem Nobels de la Pau i sempre tindrem pobresa al món. Com funcionava la relació amb els Premis Nobel de la Pau? Ells formen part de la direcció de la fundació. Cada Nobel té un vot i tots tenen la mateixa veu. La nostra feina consistia a ajudar-los a connectar amb els joves de tot el món. Vostè i el seu marit també han estat nominats al Premi Nobel de la Pau. Què va significar? Va ser un honor enorme. No el vam guanyar, però el simple fet que persones que admiro tant consideressin que la nostra feina tenia valor ja va ser extraordinari. També va començar a produir documentals sobre alguns d'aquests Premis Nobel? Sí. Un dels projectes de PeaceJam va ser explicar les seves vides. Volíem mostrar com eren realment, com pensaven i què els havia portat a dedicar-se a la pau. Aquells documentals ens van donar molta experiència. És allà on descobreix el cinema? Sí. Vaig aprendre molt sobre narrativa, sobre com escoltar les persones i sobre com explicar històries. Però DANCE: Generations és diferent. És el primer projecte en què he fet absolutament de tot. He estat directora, guionista, càmera i videògrafa. Ho he fet pràcticament sola. Tot està gravat amb el mòbil. Volia una relació molt íntima amb les persones que hi participaven. Només era jo amb elles. Sense grans equips, sense càmeres que intimidessin. Això fa que la gent s'obri molt més. Com arriba a Llançà i com una persona amb una trajectòria internacional a explicar la història d'un grup de dansa local? Fa nou anys vam decidir traslladar la

nostra vida a l'Empordà i buscant una localitat que estigués prop del mar i de la muntanya, vam trobar al mapa Llançà. Estimo la vida aquí i a Llançà he trobat una comunitat que, a través de la dansa, parla de memòria, d'amistat i de dignitat humana. Les grans històries poden ser a qualsevol lloc. Jo no puc crear un documental o una pel·lícula si no sento molt amor i respecte per les persones o per la història que explico. I aquestes dones em van arribar al cor. Què la va captivar del projecte? Al principi només era un homenatge a la mare de la professora de dansa, Liliane Augé. Però durant el procés vam descobrir una altra història. Aquell viatge que les ballarines feien a França era el mateix que havien fet molts nens refugiats de la Guerra Civil que havien passat per Can Marly abans de ser traslladats a l'illa d'Oléron. Tothom es va començar a preguntar què havia passat amb aquells nens. I després la pregunta es va ampliar: què havia passat amb les nostres famílies? Què havia passat durant la guerra? Van començar a aparèixer records i històries que durant molts anys havien quedat en silenci. El documental estableix paral·lelismes amb l'actualitat? És inevitable. Continuem veient guerres, refugiats i nens que pateixen. Quan veig algunes coses que passen al món penso que necessitem escoltar aquestes històries més que mai. Perquè ens recorden què passa quan la societat oblida. És horrible repetir les guerres, la discriminació o els discursos que divideixen les persones. Què creu que ha connectat amb els festivals internacionals? Ja ha estat premiat a Milà i Nova York. S'ho esperava? Què representen aquests premis? És la humanitat de la història. Estem en un moment en què la intel·ligència artificial està molt present i aquest és un documental petit, senzill i fet amb un mòbil, però parla de coses universals. Parla de la vida. Té moments divertits, moments dolorosos, amistat, saviesa, emoció... És com la vida mateixa. Sabia que hi havia alguna cosa especial en aquesta història. Abans fins i tot d'acabar el muntatge ja vaig començar a contactar amb festivals. És una pel·lícula petita, però molt sincera. Confirmen que una història local pot emocionar persones de qualsevol lloc del món. Això és molt bonic. El documental es podrà veure novament a Llançà el mes d'agost i setembre. Abans que Dawn Gifford Engle s'embarqués en els seus projectes de pau, va ser la dona més jove que havia estat nomenada cap de gabinet d'un senador dels Estats Units. La seva vida faria un canvi quan es va reunir per primera vegada amb el Dalai Lama durant la Campanya Internacional pel Tibet a Dharamsala, Índia, fa més de trenta anys, per redactar algunes de les primeres lleis de defensa dels drets humans al Tibet per al Congrés dels Estats Units. El 1996, juntament amb el seu marit, Ivan Suvanjieff, va cofundar la PeaceJam Foundation, una organització internacional que té com a objectiu "crear joves líders compromesos amb un canvi positiu en ells mateixos, les seves comunitats i el món a través de la inspiració dels premis Nobel de la Pau que transmeten l'esperit, les habilitats i la saviesa que encarnen". Fins ara, més d'un milió de joves de 40 països d'arreu del món han participat en el programa curricular PeaceJam, que dura un any. Un assoliment notable de la Dawn Gifford i Ivan Suvanjieff va ser la seva campanya "Mil milions d'actes per la pau". La campanya demanava la creació de mil milions de projectes d'alta qualitat dissenyats per abordar 10 àrees problemàtiques a les quals s'enfronta la humanitat per al 2019. Això els va valer la nominació al Premi Nobel de la Pau 2015 per part de sis premis Nobel de la Pau. També és codirectora de diversos documentals, com ara PEACEJAM, i coautora del llibre PeaceJam: A Billion Simple Acts of Peace, publicat per Penguin el 2008. També ha dirigit els documentals Mayan Renaissance, Desmond Tutu: Children of the Light, Adolfo Perez Esquivel: Rivers of Hope, Rigoberta Menchú: Daughter of the Maya i Oscar Arias: Without A Shot Fired, Betty Williams: Contagious Courage, The Dalai Lama: Scientist i Shirin Ebadi: Until We Are Free.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2026/06/22/washington-emporda-vida-pau-dawn-gifford-131672858.html>